ВІТАЄМО ПАТРІЯРХА!

„ГОЛОС НАРОДУ - ЦЕ ГОЛОС БОЖИЙ“

„Vox populi — vox Dei“ — „Голос народу — це голос Божий“. Ми хрнстияни віримо, що всемогучий, творчнй Дух-Бог тан бн мовити „занимас голос" в ході дій людсьної історії. Говорив Він напринлад в Старому Завіті через дивні явища природи і через пророків. Заговорив Він найясніше через Бого-чоловіна Ісуса Хрнста, Якого наука промовляє до нас по сьогодні. День у день всюдипрнсутній Бог говорнть і повчає нас через Свої поднвутідні дії в природі. Та серед різних виявів Божої волі, ян наже наведена приповідка, с і голос народу.

Ця приповідка походить з середньовічного процесу вибору єпиcнопів, де волю народу утотожнювано з волею Божою, і вона дуже добре з'ясовує теперішню ситуацію унраїнського народу в розселенню. Голос народу є безперечно за створенням Українського Патріярхату, і в цьому голосі народу треба добачатн голос Божий. Про Унраїнський Патріярхат заговорили епиcнопн, душпастирі і мирянн, інтеліґенція і робітнини, студенти і професіоналісти, словом — всі. Заговорили і далі говорять, діють, плянують і будують. В цьому всенародньому русі надія наша, бо в Бозі надія наша.

Про який Патріярхат нам ходиться, про Католицький чи Прааославний? На довшу мету нам ходиться тільхн про один всеунраїнсьннй Кнєво-Галицький Патріярхат. Під цю пору більше говориться про Український Католицький Патріярхат, бо такі обставини зайшлн і ми ще не тотові до безпосереднього об'єднання в одному Патріярхаті. Однак це не повннно бути в будь-якому протиставленню до Української Православної Церкви або Патріярхату. Серіозна застанова вказує, що говорити про якийсь „перехід" одної Української Церквн до другої є сьогодні анахронізмом, позадництвом, бо ні одна ні друга Церква не являється сьогодні вповні такою, якою вона повинна б бути за східними траднціями.

Знову ж заміряти створитн два Патріярхати і вдержати їх обох через довший історичний період виявляло б або неправнльне розуміння Патріярхату і його функцій, або протидію до сучасних екуменічних напрямів порозуміння і згодн серед хрнстиян. Історично не важне, чн тепер будуть створені два Українські Патріярхати, які згодом зіллються в однн, чн буде однн (з одної чи другої Церхвн), в якому знайдуть обі Церкви своє місце. Важне тільни, щоб внінці був Унраїнсьний Кнєво-Галицькнй Патріярхат, під яким всі унраїнські христнянн будуть об'єднані в одній вірі та в братерсьній христнянсьній любові посеред себе та серед всесвітньої сім'ї християнських народів і їх Цернов.

Чим буа би для нас Український Патріярхат? Можна б перше зазначитн, чим він не був би: Він не був би „малим українським папою", тобто він не рядив би сам монархічним способом, а тільки зі своїм постійним Синодом. Зрештою і Папа римський сьогодні починає, чн радше аертається до рядіння своєю Цернвою більш синодальним устроєм. Подруге Український Патріярх не підлягав би ніному у своЙому щоденному урядуванні, а був бн „батьком і головою" своєї Церквн.

Для історичного та канонічного пояснення функцій Патріярхату пишеться грубі томи і довгі трактати, але для нашого популярного представлення вистарчить сказати, що Унраїнський Патріярх, який був бн „батьком і головою" нашої Церкви, відповідав би тан православному як і католнцькому розумінню Патріярха: православному тому, що такими є всі Православні Патріярхи Сходу; натолицькому тому, що цитовані слова походять з Католицького Вселенсьного Собору Ватнкану II.

З католицької сторони Кнєво-Галицький Патріярхат є побажаний, бо цю засаду ясно поставлено на згаданому Соборі, і в ньому зазначено, що Патріярхи мають виглядати так, як вони виглядали „в давнині". Це значить, що дотеперішня ситуація, в якій Східні Католицьні Церквн є підчинені до певної мірн латинським прелатам Східньої Конґреґації в Римі є зовсім невідповідна, бо ж „в давнині" не було Східньої Конґреґації. Папа римський був в давнині, та за найновішим хатолицьним правом має бути, перший між Патріярхами, але внутрішне життя поодиноних Східних Церков не має підлягати ніяному латинському прелатові, бо Східні Цернви мають свої власні східні законн і традиції. Це ясно зазначено в

(Продовження Ст·3

СТУДЕНТ

ETUDIANT / STUDENT, PUBLISHED BY THE UKRAINIAN CANADIAN STUDENTS' UNION (SUSK) Vol. 3. No. 8. June 1970

THE BACKGROUND:

ON THE ROAD TO PATRIARCHATE

From the tima of its acceptance of Christianity in 988, the Ukrainian peopla and its Church have been under tha influence of two cultures: that of the east, as represanted by Byzantium, and of tha west, as represented by Roma. The Ukrainian Church has always been a synthesis of eastarn and western Christianity. Of the two, tha Byzantine influence left a strongar imprint on all aspects of the Ukrainian Church life.

From its very inception, tha Ukrainian Church endeavored to develop its own individual character. Its first archbishop, Ivan, was from Bulgaria, tha church of which was organized as a patriarchata and was in communion with both the Roman and Byzantine patriarchate. It was he, who organized the Kievan metropolitanate — the beginning of an autonomous ecclesiastical province in Ukraine. This trend was not fostered by succeding Kiavan metropolitans, who ware Creeks by birth. Nevartheless the trend toward independence and autonomy of tha Ukrainian Church wes never raversed.

During the reign of Yaroslav tha Wise, the First Council of the Ukrainian Church in 1051 elected the monk, Ilarion, metropolitan of Kiav without the consent of tha Byzantina patriarch. Similarly in 1147 tha Council of Ukrainian Bishops elected Clament Smoliatych metropolitan of Kiev, again without the consent of tha Byzantine patriarch. In 1303, the second Ukrainian metropolitanate was established in Halych through the efforts of then reigning prince Lev.

Throughout the middle ages the tendency among the eastern churches, those within the Byzantine sphere of influance, was to develop towards ecclesiastical autonomy. As Christianity spread among the peoples of Europe and Asia Minor, who were administratively beyond the reaches of either Byzantium or Rome, the tendency continued to develop even though initially such churches were under the direct ecclesiastical authority of foreign hierarchies. The struggle for the establishment of a separate Church structure, headed by a primata independent of the authority of foreign patriarchs, lasted often entira centuries. Thus, the Ethiopian Church achieved this goal only during the Second World War, while, from among the autocephalous churches, tha Serbian in 1920, the Rumanian in 1925 and the Bulgarian in 1953.

Tha alection of the Ukrainian metropolitans Ilarion and Clement Smoliatych, without tha consent of the Byzantine patriarch was precisely such an effort to achiava an autonomous structure for tha Ukrainian Church. This effort has been continued through the years to tha present day. Thus, during the Council of Novhorodok in 1415, a council of all the clergy and aristocracy of the Ukrainian and Byelorusian lands, Hryhor Tsamvlak was alected Kievan metropolitan again without the consent of the Patriarch of Constantinople. The Council cited previous Bulgarian and Ukrainian actions as precedents in proclaiming that "bishops can elect thair own metropolitan because the grace of the Holy Chost is upon them". Even after the union of the Ukrainian Church with the Holy See at the Council of Florence in 1439, formalized by tha Union of Berest in 1596, the Ukrainian Church continued to uphold its traditions of autonomy and progressed further in this direction. Pope Clement VIII, in the edict 'Decet Romanum Pontificem' dated 23 Feb., 1596, affirmed the right of the metropolitan of Kiev and Halych to consecrata and appoint bishops on the authority and in the name of the Apostolic See, without previous consent of the Pope. This was further reafirmed by Pope Pius VII in the edict 'In Universalis Ecclesiae', in which the metropolitanate of Halych was reestablished.

Since that time efforts to completa the autonomous structure of the Ukrainian Church, through the appointment of a patriarch for it, hava never ceased. This was the subject of negotiations between tha Ukrainian Church and tha Papal Legate Possavin in 1583. In 1617 and again 1624 efforts were mada by both Catholic and Orthodox Ukrainian bishops to establish a Kievan Patriarchate which would unita all Ukrainians in one Church under tha authority of the Holy Father. The orthodox metropolitan Mohyla continued these efforts in 1655-8. This idea was further revived by Pope Cregory XVI in 1843 and more recently, during the period of Ukrainian indapendence in 1918.

The Second Vatican Council in its Decree on Eastern Catholic Churches states: "Because the patriarchal structura is traditional in Eastero Churches this Council states that new patriarchates he established as necessary." The decrees of the Second Vatican Council reestablished the traditional privileges and rights of eastern catholic Churches, and established the principle of unity of rite irrespective of territorial distrihution of its parts.

On the basis of historical rights and privileges and tha decrees of Vatican II, the head of the Ukrainian Catholic Church, Cardinal Josyf Slipyj, the present Archbishop-Major and Metropolitan of Halych convened the Synod of Ukrainian bishops, archbishops and metropolitans in Rome on Sep. 27, 1969. This Fourth Synod ended October 4, 1969, with the proclamation of a number of important pronouncements and decisions aimed at climaxing the structure of the Ukrainian Church. Thesa proclamations form the lasting foundations upon which the lasting development of the Ukrainian Church will rest. They coma at an opportune moment, for the Ukrainian Church finds itself in territorial and organizational disarray as a result of tha Second World War, and disunity of its ecclesiastic leadership. Tha deliberations of this Synod establish our Church as an autonomous entity within the Universal Church undar the leadership of Major Arch hishop and the Holy Father and places it in the ranks of other Eastern Catholic Churches as an equal.

Today's celebrations ara a manifestation of our joy on the occasion of the successful completion of the IV Synod of Ukrainian Bishops and a declaration of our support of its decisions and decrees.

The Ukrainian Catholic Church, more than any other, paid very deerly for its desire to remain united with tha Holy See. The blood of its martyred clergy and laity throughout the 17th and 18th centuries, tha forced liquidation of our Church by Catharina II and Nikolai I, tha hundreds of our murdered bretheran of Kholmshchyna ara hut a part of tha proof of this. This martyrdom of our Church continues today in the Soviet Union and the satallite communist states. The Ukrainian Catholic Church in the Ukraine was formally liquidated in 1946 with the aid and consent of the hierarchy of the Russian Orthodox Church, just as the Ukrainian Orthodox Church before it had been. All its bishops were imprisoned together with thair head — Archbishop and Metropolitan Josyf Slipyj. Thousands of priests and laity perished in tha snows of Sibaria, together with most of their bisbops. Cardinal Slipyj is one of the very few that have managed to surviva the many years of anslavement and torture, principally through the personal intervention of Pope John XXIII who secured his release after 18 years of imprisonment. Inspite of this, His Eminence is unable to axarcise his ecclesiastical authority over all parts of our Church becausa of the occupation of Ukraine by communist Russia. Nevertheless the 2 million Ukrainians throughout the free and not-so-free world require and desire the unity of purposa and direction which can ba provided only through tha centralization of authority envisaged in the pronouncements of the IV Synod of Ukrainian Bishops. This Synod has developed a Constitution for tha Ukrainian Catholic Patriarchate and has submitted it to His Holiness the Pope together with a request to establish this Patriarchate.

Not all events which followed this historic Synod hava proved to be fruitful to this effort. The Vatican Congregation for Eastern Churches and its predecessors which have for hundreds of years attempted to direct tha affairs of the Ukrainian Church, has prooved to be tha major stumbling block in tha efforts of achieving a Ukrainian Patriarchate. Hiding hehind the facade of a lack of formal canonical regulation in this matter, it has not succeeded in disguising the real stumbling block, which is the intrigues of the Russian Communist State in its unending effort to cripple our Church, this time through the avenue of so-called 'ecumanical' discussions between tha Vatican and the Russian Orthodox Church. Tha visit of matropolitan Nikodym, tha rapresentativa of this only officially sanctioned and thoroughly infiltrated orthodox church in the USSR, to the Vatican, following tha Synod of Ukrainian Bishops, no doubt had much to do with this sudden cropping up of legalistic difficulties in tha minds of tha membars of the Congregation for Eastern Churches. Professor Erni, the editor of tha quarterly 'Catholica Unio' which appears in Lucerna, Switzerland and is the voice of the Congregation for Eastarn Churches, writes openly in tha issue for December 69 (p. 93) that the chief stumbling block in establishing a Ukrainian Patriarchate is the opposition of the Russian Orthodox Patriarch. Thus, in its efforts to accomodate and please the atheistic Russian Communist Govarnmant, which pulls the strings in the Russian Orthodox Church, the Congregation for Eastero Churches pravents this crucial stap in the development of the Ukrainian Catholic Church.

The hierarchy of our Ukrainian Church, in the decisions taken at the IV Synod, hava tried to accomodate tha natural desires and requirements of their flocks and the dictates of circumstance. Undoubtedly their decisions wera made solely with tha good of our Church in mind: A good exampla of this is their decision about the rescinding of the stipulation of celibacy which was imposed by tha Congragation on our Church in tha USA and Canada, a stipulation clearly at odds with tha rights and traditions of our Church. For only our own bishops and archbishops, who hava emanated from tha society they chose to serve, and are directed in their efforts by the grace of God, know best wherein lies the good of their flock.

Dr. J. Pelach

„СТУДЕНТ"
Місячник — Monthly
Заснований 1967 р — Established
67 Harbord Street Toronto, Ontario
Editor-in-chief:
George Boshyk
Managing Editor:
Roman Andryjowycz
Lay-out Manager:
Christine Welyhorsky
Copy Editor:
Marusia Borodacz
Photography Editor:
Terry Connor
Typists:
Halyna Kowalsky, M. Borodacz,
Helen Pobielum, Irene Rybak,
Walter Melnyk
The opinions expressed herein are not necessarily those of the Ukrainian Canadian University Student's Union (SUSK).
WE RESERVE THE RIGHT TO EDIT AND/OR TRANSLATE ARTICLES

ПЛЯН ДАЛЬШОЇ АКЦІЇ

Закінчення із стор. 4 ої

Послання з грудня 1965 р., а тому немае запоруки, що вони будуть додержуватися т. зв. патріяршої конституції з жовтня 1969 р., головне після відходу у вічність Їх Блаженства Кир Йосифа І. Тому я теж переконаний, що Римській Курії вдасться переконати більшість иаших владик, щоб вони не пішли на синод вибирати иаслідника Кир Йосифа І, а тоді наша помісність провалиться і иас зліквідують. Самопроголошений патріярхат дасть нам змогу вибрати нових владик, або й замінити сучасних іншими...

За все вище сказане я беру повну відповідальність як віруючий і практикуючий християнин-католик, як доктор і професор св. Богословія, головно догматики і східнього Богословія, як член численних католицьких і християнських иаукових товариств і як академік, і згідно з диктатами мого сумління. Не виключено, що я можу помилятись, але я був би нечесною людиною і йшов би проти мого сумління, якщо б твердив щось іншого.

Проф. д-р Петро Б. Т. Білянюк

NEW CLASH WITH VATICAN CURIA

Guarded Secret: Synod of Bishops Invalidated

In accordance with the practice of self government in Eastern Churches and on the basis of the Decree on Catholic Eastern Churches accepted by Vatican Council II recognizing and promulgating this practice, Archbishop-Major Joseph Cardinal Slipyj, the head of the Ukrainian Catholic Church, called a synod of Ukrainian Catholic bishops to commence on Monday, September 29, 1969.

The synod met and was in session through October 4. It deliberated on methods of achieving the renewal so widely discussed throughout the Catholic world in its own particular church. The agenda consisted of twenty-four items tbe consideration of which resulted in ten determined policies: 1) the establishment of a patriarchal system for the Ukrainian Catholic Church, 2) the expansion of the Ukrainian Catholic University in Rome, 3) the revision of liturgical and ritual practices, 4) the encouragement of vocations, 5) improvement of pastoral practices, 6) expansion of the lay apostolate, 7) the guidance of youth, 8) promulgation of ecumenism, 9) the establishment of legal organs, 10) the issuance of a joint pastoral letter.

The synod of Ukrainian Catholic bishops was nothing unusual. It was no breach in church discipline or accepted church practice. It is the standard procedure in Eastern Churches and one recognized by the Holy See for the Ukrainian Catholic Church by the agreement reached in the Union of Berest in 1596 by which this Church returned to the recognition of the primacy of the Pope. It is in accordance with the Decree on Catholic Eastern Churches. Even Roman Catholic Churches are beginning the development of national bishops conferences. Despite all this, because the decisions reached by the Synod of Ukrainian Catholic Bishops were not to the liking of the Congregation for Eastern Catholic Churches, an integral part of the conservative Roman Curia, this Congregation is challenging the validity of this synod. The disputed issues are: 1) the matter of self-government for the Ukrainian Catholic Church, 2) the defense of the right for a married clergy in this Cburch.

As the final session of this synod was approaching, Metropolitan Maxime Hermaniuk of Canada called upon Giovanni Cardinal Villot, the Vatican Secretary of State, to inform him of developments at the conclave. As it is reported in the most recent issue of LITTERAE-NUNTIAE of the Archbishop-Major of the Byzantine Ukrainian Rite, Cardinal Villot requested the Ukrainian Church prelate to inform all the bisbops that it would be impossible to grant their church the status of a patriarchate for three reasons: 1) reasons of church order: such a step would intensify the persecution of the Churcb in Ukraine — this church has no territory, 2) reasons of ecumenical order: such a step could impede ecumenical contact witb the Patriarch of Moscow and tbe Patriarch of Constantinople, 3) reasons of political order: primarily the attitude of the Soviet Union.

Meropolitan Hermaniuk stated that the Ukrainian bishops would act in accordance with the dictates of their conscience and their feeling of responsibility before Cod and their people.

At its final session the Synod of Ukrainian Catholic Bishops accepted the draft constitution for a patriarchal system despite the Secretary of State's indication of opposition to this step. It is similar to those of the existing patriarchates in other Eastern Catholic Cburches. Its basis is the rights held by the Kiev-Halych Metropolitan prior to tbe Union of Berest. The synod petitioned the Holy Father to elevate the Archbishop-Major of the Ukrainian Catholic Church to the dignity of a patriarch.

On the matter of celibacy the synod resolved that the Ukrainian Catholic Church should "continue to encourage" candidates for priesthood to celibacy so that as priests they could devote themselves to the service of God, Church, and nation completely, but it also defended the tradition of this Church to permit married candidates for priesthood to be ordained.

As a matter of record it must be stated that this prohibition is not in force in the Ukrainian Catholic Cburches in other countries besides the western hemisphere. Even in the United States and Canada one finds married priests. They came from Europe together with their families.

After the synod, according to protocol in practice to date, Archbishop-Major Joseph Cardinal Slipyj forwarded to the Congregation for Eastern Churches a report of the decisions reached together with the petition to the Holy Father to elevate the Archbisbop-Major of the Ukrainian Catholic Church to the status of a patriarch.

The Prefect of the Congregation, Maximilian Cardinal de Fuerstenberg, acted to avoid the synod. On December 1, 1969, he responded to Joseph Cardinal Slipyj's communication of October 25. He wrote that some of the decisions of this synod caused the members of the Congregation „to raise their eyebrows." He stated that the prohibition to ordain married candidates to priesthood remains in force and celibacy is obligatory on all candidates to Catholic priesthood. He maintained that on the basis of canon law now in force no one in the Ukrainian Church has the right to convoke a legislative or elective synod. He claimed that the rights of the Archbishop-Major were confined to the territory of the Metropolitan See of Lviv.

That same day the Secretary of the Congregation, Archbishop Mario Brini, wrote to the Apostolic Delegates in the various countries where the Ukrainian Catholic Churcb has its own bishops that in the absence of tbe Prefect be was authorized to inform all that the recent meeting of Ukrainian Catholic bisbops held in Rome is not recognized as a synod. He enclosed copies of Cardinal de Fuerstenberg's letter to Cardinal Slipyj and asked that copies be sent to eacb Ukrainian Catholic bishop.

On December 15, Archbishop-Major Joseph Cardinal Slipyj replied to Cardinal de Fuerstenberg's letter of December 1. In it he affirmed that the recent synod acted in accordance with the Decree on Catholic Eastern Churcbes accepted by the Vatican Council and proclaimed on November 21, 1964 by the Holy Father. He wrote:

The decisions of more than 21 bishops are law for us. Your Eminence can think as he wishes. We have clarified the position of our Church. In fact, therewith a great gap between the clergy and the people has been closed. Our Church has been fortified in the face of the threat of danger from within and from without... I must say that it is not a matter of defending my modest person, the galley-slave archbishop, but of defending the thousand year old rights of our Kiev-Holych Metropolia.

On December 20, the Apostolic Delegate in the United States transmitted to the three Ukrainian Catholic bishops in the United States the notification from the Congregation invalidating their synod and forwarded to them a copy of the correspondence between Cardinal Slipyj and Cardinal de Fuerstenberg. In fact, every Ukrainian Catholic bishop in the world received a similar notification and a copy of the mentioned correspondence each from the representative of the Holy See in the country of his residence.

This was, indeed, a slap in the face to the Ukrainian Catholic bishops from the Congregation for Eastern Cburches. The shocked bishops, fearful of the consequences this action could have among their faithful, kept this news from the knowledge of even most of their priests. It is still discussed only in greatest confidence.

But, news has a way of leaking even when the greatest secrecy is desired. This news also leaked.

And, the reaction?

Dissatisfaction is smoldering and resentment against the Congregation is heigbtening. Protest meetings are contemplated in Philadelphia, Cleveland, Detroit, Chicago, and Toronto, Canada. Plans are in the making for protest demonstrations in front of the residence of the Apostolic Delegate at Washington and against all cburch prelates opposing the recognition of the synod of Ukrainian Catholic bishops.

And, what is the position of the Head of the Ukrainian Catholic Church?

He is taking one measure after another to put the decisions of the Synod of Ukrainian Catbolic Bishops into practice. At the closing session of the synod now under fire he said:

We stand without retreat on the basis of a patriarchal system for our Church... Clearly, no one will give us anything for nothing. We must gain our rights by strenuous efforts. Our entire people, all our faithful are united in one front with us.

The Vatican Curia is facing another head on clasb with still another Eastern Catholic Church. Thus far in this age of ecumenism there seem to be more new conflicts in the Catholic Church than solutions of old ones.

(Miss) Eva Piddubcheshen
New York

"ГОЛОС ...

Декреті про Східні Церкви Ватиканського Собору.

З православної сторони Києво-Галицький Патріярхат е побажаний, бо всі інші Православні Церкви е очолені Патріярхами. Українська Церква не буде повноправною посестрою серед інших Православних Церков так довго, як довго вона не об'єднається під одним Патріярхатом. Та й з чисто внутрішніх зглядів, для кращого збереження і розквіту так у розселенню як і колись на Україні, Українська Православна Церква повинна мати свого Патріярха. Відношення Українського Патріярха до інших Патріярхів та до Римського Патріярха-Папи було б таке, яке воно було між всіма Патріярхами перед розколом 1054 р. Кожний Патріярх повинен бути в братерській єдності з всіма іншими, і вони взаємно бережуть єдність віри через т. зв. „ісповідні віри". Перше і особливіше місце в цьому має Патріярх Риму як наслідник св. Петра, однак цей уряд е головно душпастирський і повчальний, а не монархічно-юридичний.

Отож Українська Церква під Києво-Галицьким Патріярхом виглядала б дещо інакше, як теперішня Українська Католицька Церква, бо вона не підлягала б латинським церковникам у свойому внутрішньому житті. З другої сторони вона виглядала б дещо інакше як теперішня Українська Православна Церква, бо вона була б більш скоординована, більш об'єднана в одну цілість.

Які отже можна очікувати наступні роки на нашій дорозі до Києво-Галицького Патріярхату? Чи два Патріярхати? Чи один? Котрий? — Час покаже. Однак можемо бути певні, що коли наша мета ясна, то знайдеться і дорога до неї. Ми почали цю статтю цитуючи приповідку: „Голос народу — це голос Божий". Слід зауважити, що цей голос українського народу зростає і кріпшає, і тому Український Патріярхат е річчю необхідною і неминучою, бо український народ, українське християнство та Українська Церква е незнищимі.

Особливо відрадним е явище, що в цьому питанню забирає голос „молодий український народ", нове покоління, яке не має стільки релігійних упереджень і не хоче продовжувати історичних незгод двох Українських Церков. Отже дозволю собі на хвилинку постаратися вгадати розположення більшости української християнської молоді, так православної як і католицької, менш більш такими словами: *„Вже час найвищий, щоб ми залишили давні релігійні сварки в минувшині.* Якщо нам лежить на серці християнська віра і мораль в українському народі, об'єднаймо наші християнські сили в одно."

Одним з виявів такої об'єднуючої християнської любови був би один Києво-Галицький Патріярхат для всіх українців теперішніх двох Церков. Установлення цеї церковної інституції український народ уважає не як щось такого, що треба у будьякий спосіб чи у будького „випросити" з надмірною покорою, а як щось такого, що ми повинні самі у себе зорганізувати і між нами визнати, а всі інші визнаватимуть і шануватимуть нас так, як ми визнаватимемо і шануватимемо себе самих. Це зрештою був природний історичний розвиток всіх Патріярхатів.

Українську Православну і Католицьку Церкву ділять не якісь богословські розбіжності та історичні взаємні сварки і кривди. Нічого не здобудемо, коли відкопуватимемо старі сварки і роздори, а багато скористаємо, коли об'єднаємося в християнській любові під одним „батьком і головою", під Києво-Галицьким Патріярхом. Дай Боже, щоб ми в цій справі скоро мали доказ того, що „голос народу — це голос Божий".

Яків Креховецький

ПЛЯН ДАЛЬШОЇ АКЦІЇ

Священний Вселенський Собор Ватиканський Другий у „Декреті про Східні Католицькі Церкви" з дня 21 листопада 1964 р. у § 11 рішив:

„Тому що патріярхальна установа є в Східніх Церквах традиційним видом управління, цей Священний і Вселенський Собор бажає, щоби там, де потрібно, були встановлені нові патріярхати; а їх встановлення застерігається Вселенському Соборові або Римському Первосвященникові."

Це перший раз в історії Церкви закон, що точно визначає компетентні інстанції у встановлюванні нових патріярхатів. З церковноправного боку, якщо б наші Владики присутні на Другому Ватиканському Соборі самі проголосили Києво-Галицький Патріярхат перед 12-ою ночі за римським часом дня 20 листопада 1964 р., то таке самопроголошення було б і законне і важне. Мало цього. Відносно вище згаданого декрету Вселенський Архиєрей назначив нечинність закону продовж двох місяців, а тому до 12 ночі дня 21 січня 1965 р. самопроголошення було б і важне і законне.

Чому наші Владики не використали цеї нагоди? Причин багато, а саме, внутрішнє розбиття у нашому єпископаті на тлі питання патріярхату; незнання канонічного права; сліпа віра в те, що Папа Павло VI або ще й сам Другий Ватиканський Собор на одній зі своїх сесій вшанує нашу заслужену Церкву і її Первоієрарха патріяршою гідністю, тощо. Словом, наша Церква, а головне її Владики, не використали нагоди Другого Ватиканського Собору і тому наш патріярхат не став дійсністю.

Одначе з огляду на те, що у вище згаданому законі не має спрецизованого встановлення карної санкції за недодержання цього закону, то треба припускати, що осягнення нашого патріярхату шляхом самопроголошення, або проголошення його якоюсь іншою інстанцією ніж Вселенський Собор або Римський Архиєрей, було б важне але незаконне. У тому ж декреті є навіть аналогічний випадок, що розрізнює між важністю і законністю (дозволеністю) заключення подружжя, а саме у § 18, де й читаємо:

„Щоби запобігти неважному заключуванню подруж, коли східні католики одружуються з охрещеними східніми некатоликами, та й щоб зарадити стійкості й святості подружжя як теж і родинному спокою, Священний Собор постановляє, що канонічна форма вінчання у тих подружжях обов'язує тільки для дозволеності, а натомість для важності вистарчає приявність священнослужителя при захованні всіх інших обов'язуючих правних приписів."

Вище згаданий закон про компетентні інстанції у встановлюванні нових патріярхатів був спрепарований Римською Кураторією для осягнення своїх далекосяжних плянів і для більшої контролі над розвитком помісности східніх католицьких Церков, хоча в час Собору це виглядало як вияв довіря до Римських Папів і Вселенських Соборів. Це був проти-історичний факт, бо майже всі патріярхати у Христовій Церкві, або виринули на фоні історії як патріярші Церкви в наслідок природнього розвитку на підставі звичаєвого права, або постали внаслідок самопроголошення. Формально їх ніхто не встановляв, а лише їх визнавали такими Вселенські і Помісні Собори, або східні патріярхи. Тому цей закон обмежує чи обтинає традиційні права східніх Церков і їх патріярків і в суті речі противиться § 9-ому „Декрету про Східні Католицькі Церкви", де сказано:

„Згідно з найдавнішою традицією Церкви, особлива честь належиться патріярхам Східніх Церков, тому що кожний з них стоїть на чолі свого патріярхату як отець і голова."

„Тому Священний Собор постановляє, щоби їхні права й привілеї були привернені по думці старинних традицій кожної Церкви й по думці рішень Вселенських Соборів. А ці права і привілеї є саме ті, що мали силу в час єдности Сходу й Заходу, хоч і треба їх дещо пристосувати до нинішніх обставин."

Знаю з вірогідних джерел, що вже після проголошення „Декрету про Східні Католицькі Церкви" на терені Українського Католицького Єпископату виринула ідея самопроголошення сформульована у таких словах: „З'їдьмося на Синод Української Католицької Церкви, самі проголосім Києво-Галицький патріярхат, інтронізуймо патріярхом Блаженнішого Кир Йосифа І, заявім вірність Вселенському Архиєреєві Папі Римському і роз'їдьмося додому, а нам ніхто нічого не зробить, бо ми фінансово від нікого незалежні."

Знаю з вірогідних джерел, що так твердять деякі наші владики, бо вони переконані, що повище згадана рецепта на створення Києво-Галицького Патріярхату — це одинока під сучасну пору можливість із таких причин:

1. Одинокий східньокатолицький патріярхат установлений Папою Римським — це Патріярхат Олександрійський Коптів, що постав через припадок і збіг історичних обставин та політичних міркувань Римської Курії і зазнав нечуваних наруг зі сторони латинян. Не було і не має познак, щоб латиняни хотіли повторити подібний крок.

2. У часі т. зв. „екуменічних діялогів і зв'язків" східні католицькі церкви, як патріярші так і непатріярші, з перспективи латинян і східніх православних патріярків і їх Церков стоять на заваді зближенню між сходом і заходом, а тому цілий час чути голоси про їх ліквідацію. У такій ситуації не можна й мріяти про створення Папою Римським нового чи нових східньокатолицьких патріярхатів.

3. Промосковська і прокомуністична політика Ватикану і тиск комуністів в Італії (їх 27% населення) виключають на довший час якунебудь можливість створення Києво-Галицького Патріярхату зі сторони Римського Папи, бо можливість перебрання влади в Італії комуністами є постійною загрозою. З другого боку наївні Ватиканські круги мріють про навернення Росії при помочі Московського Патріярхату, а тому якісь там „рутені" чи „українці" є зайвим балястом, а їх патріярхат є їх пустою мрією.

4. Чотиристалітня історія змагу за Київський, потім за Галицький, а далі за Києво-Галицький патріярхат вказує виразно на те, що Римська Курія не мала і не має заміру допустити до встановлення такого патріярхату, а навпаки завжди саботувала всі почини в цьому напрямі.

5. Твердження, що Святіший Отець Папа Павло VI-ий не є відповідно поінформований про історію наших змагань за патріярхат і про сучасний стан нашої Церкви і що наукові твори або збірних документів міг би змінити його думку — це вповні неоправданий погляд. Папу Павла VI постійно точно інформував наш Блаженніший Кир Йосиф І і наші Владики. Його інформували численні чинники про можливі політичні наслідки створення Українського Києво-Галицького Патріярхату, а саме Кардинал Вишинський, Патріярк Алексей, Митрополит Ленінградський Нікодим, та інші. Крім цього Монсіньйор Монтіні, тобто майбутній Папа Павло VI, від травня до листопада 1923 р. був „адетто" (тобто аташе) Апостольської Нунціятури у Варшаві з компетенціями досліджувати справи Української Католицької Церкви на терені Річипосполитої Польщі. Він у тому часі виносив позитивні рішення у нашу користь, а тому не міг довго вдержатись на свойому пості. Тому всякі твердження, що Папа Павло VI непоінформований як слід про нашу проблематику — це видумка тих, що хочуть проволікати боротьбу за патріярхат.

6. Римська Курія не хоче допустити до створення нашого Києво-Галицького Патріярхату, бо він простягався б майже на цілий світ (за вийнятком Африки і південної частини Азії), а тим самим підкопував би „монополь" латинського обряду, представники якого і надальше уважають себе одинокими правдивими католиками.

На підставі вище сказаного ми мусимо:

1. Інформувати всіх і вся про дійсний стан нашої Церкви і ворожу політику Ватикану супроти нас. Це повинно діятись шляхом наукових праць, популярних розвідок, літературних і мистецьких творів, статтей, нотаток, і т. п. у нашій і світовій пресах.

2. Мусимо скликати віча по всіх осередках поселення і виносити відповідні резолюції, як теж перевести світовий здвиг українського народу за патріярхат.

3. Ми мусимо негайно почати т. зв. звичаєве право нашого Києво-Галицького Патріярхату, а саме шляхом вжитку патріярших титулів. Ми повинні домагатись, щоб усі члени нашої Церкви і всі вільні українці і в пресі, і в листах до Риму, і завжди і всюди вживали термінологію „патріярх", „патріярхат", „патріярший" і т. п. у відношенні до Їх Блаженства Кир Йосифа І, до Києво-Галицького Престолу і цілої Української Католицької Церкви. Ми теж мусимо домагатись, щоб усі наші владики і священики поминали у Святих Літургіях і Богослуженнях „Блаженнішого Патріярка нашого Йосифа" зараз після поминання Папи Римського. Ми мусимо суворо дотримуватись усіх приписів і розпорядків Києво-Галицького Патріярха і його Синодів, як теж помісного права Української Католицької Церкви, серед якого важне місце повинна займати Берестейська Унія з 1596 р., як теж інші вияви помісности нашої Церкви.

4. Ми мусимо постійно домагатись у наших владик, щоб вони відновили у свому гурті ідею самопроголошення і в якнайкоротшому часі з'їхались на Собор цілої Української Католицької Церкви, проголосили встановлення патріярхату, інтронізували патріярка, заявили вірність Папі Римському і роз'їхались до своїх епархій розкинених по великій та широкій патріяршій території.

5. Нам треба заохочувати всіх достойників Етіопської і Малябарської Церков, щоб вони теж пішли на шлях самопроголошення своїх патріярхатів. До цього треба листів, літератури і грошей.

6. Ми зобов'язані постійно пропонувати ідею спільного синоду всіх Східніх Католицьких Церков для скріплення співпраці, для спільної самооборони і для проголошування нових патріярхатів там де цього треба.

7. Ми мусимо завжди і шкою в руках латинян і їх дипломатичних партнерів.

8. Ми мусимо вести збіркову кампанію для скріплення фінансової позиції Блаженнішого Кир Йосифа й самої ідеї патріярхату.

Якщо б нам вдалось осягнути самопроголошення за життя Блаженнішого Кир Йосифа І, то ні Святіший Отець Папа Павло VI ні Римська Курія не наважились би покарати його разом з усіма владиками, що брали участь у тому історичної ваги ділі. Це тому, що заслуги і престиж його завеликі і симпатії майже усіх віруючих християн була б по його боці. Вправді під нашептами наших ворогів Римська Курія проголосила б незаконність і неважність акту самопроголошення. Але шляхом задавнення вони по якомусь часі мусіли б на це погодитись, так як погодились на інші доконані факти в історії Церкви. Це сталось би навіть доволі швидко, бо наша Церква формально не перестала б бути католицькою Церквою у сполуці з Римською Церквою. Наша Церква не нарушила б жодної догми, ні не заперечила б папського примату таким як він був перед роз'єднанням між сходом і заходом. А тому всі ті, що твердять інакше, тобто, що самопроголошення нашого рідного патріярхату рівнозначне з зірванням сполуки з Римом, це або ігноранти, або вороги ідеї патріярхату.

Особисто уважаю, що самопроголошення було б вповні оправдане, бо Римські Архиєреї і їх Курія на протязі століть поламали велику кількість договорів — уній зі Східніми Церквами, а з Українською Католицькою Церквою обходились дуже зле. Проти декрету Берестейської Унії Римська Курія насильно забрала від нашої Церкви вибір єпископів і сама їх нам назначує. Обмеження влади Києво-Галицьких Митрополитів і тепер Верховного Архиєпископа, насильне заведення целібату, латинізація нашого помісного права й обряду, уживання нашої Церкви як політичного знаряддя й об'єкту торгів, і т. д., і т. п. Ось неповна листа протизаконних, незаконних і позазаконних дій Римської Курії супроти нас. Ми мусимо мати відвагу це Римській Курії вичислити і запобігти дальшим надужиттям супроти нашої Церкви і народу якраз самопроголошенням Києво-Галицького Патріярхату. Це буде найбільший акт нашої самооборони, бо латиняни завжди можуть надуживати папський примат, щоб ліквідувати права нашої Церкви, а то й її саму.

Нажаль більшість Владик нашої Церкви не додержувалась рішень III-го Спільного Пастирського

стор. 2)